

TER BESLISSING

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

Datum

16 mei 2022

nota

NvW banenafpraak en wijziging kostendelersnorm na u-
toetsen en internetconsultatie

Aanleiding

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de kostendelersnorm gewijzigd wordt zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Dit wordt bij nota van wijziging (NvW) bij het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief geregeld. De NvW met toelichting is eerder aan u (M APP), voorafgaand aan de uitvoeringstoetsen, en M SZW voorgelegd voor akkoord.

Op 21 maart zijn de brieven met verzoek om een uitvoeringstoets verstuurd naar SVB, UWV en VNG. Tevens is het Uitvoeringspanel gemeenten gevraagd advies uit te brengen en ook is het wijzigingsvoorstel gepubliceerd ter internetconsultatie. De commentaren en adviezen zijn nu verwerkt in bijgevoegde NvW. Bovendien zijn de wijzigingen in deze NvW samengevoegd met de NvW over de banenafpraak, op basis van uw eerdere akkoord.¹ Streven is dat de NvW ruim voor het WGO Breed Offensief (27 juni) bij de Kamer wordt ingediend. Deze nota schetst de hoofdpunten en bevat een aantal beslispunten. De nota wordt ook voorgelegd aan M SZW omdat M SZW verantwoordelijk is voor de Toeslagenwet (TW). De nota is afgestemd met FEZ, SV, WBJA en WR.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u in te stemmen met de aangepaste NvW met toelichting waarin de reacties van de Regering op de uitvoeringstoetsen en internetconsultatie zijn verwerkt en deze vervolgens met de aanbiedingsbrief en de beslisnota naar de Tweede Kamer te sturen.
Vraag: Bent u daarmee akkoord?
- Wij adviseren u de NvW met toelichting niet voor te leggen aan de RvS. De redenen daarvoor zijn hieronder toegelicht.
Vraag: bent u daarmee akkoord?
- UWV heeft bij de uitvoeringstoets aangegeven de formele implementatieopdracht uiterlijk 1 juni 2022 te willen ontvangen omdat UWV zeven maanden nodig heeft om alle benodigde wijzigingen te kunnen implementeren. Zie Kernpunten.
Vraag: wilt u UWV uiterlijk 1 juni 2022 alvast een formele opdracht geven om de leeftijd voor kostendelersnorm te verhogen naar 27 jaar, ondanks dat de parlementaire behandeling dan nog niet heeft plaatsgevonden, voor nieuwe

¹ nota met kenmerk 2022-0000091121

aanvragen vanaf 1 januari 2023? Indien u akkoord gaat, kan de minister van SZW bijgevoegde opdrachtbrief aan UWV ondertekenen.

Datum
16 mei 2022

- **Vraag:** Gaat u ermee akkoord om de SVB de opdracht te geven de noodzakelijke voorbereidingen te treffen om het wetsvoorstel per streefdatum 1 januari 2023 in te voeren, met in achtneming van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel? De SVB heeft in zijn uitvoeringstoets aangegeven een voorbereidingstijd van minimaal zes maanden nodig te hebben. Indien akkoord kan de minister voor APP de bijgevoegde opdrachtbrief ondertekenen.

Kernpunten

Hieronder wordt eerst op het verdere proces (tijdpad) en vervolgens op de inhoud van de onderdelen van de nota van wijziging.

A. Proces

- Het wetgevingsoverleg over het wetsvoorstel Uitvoering Breed Offensief staat geagendeerd voor maandag 27 juni.
- Om de inwerkingtreding van de gewijzigde kostendelersnorm per 1 januari 2023 te halen zoals afgesproken in het coalitieakkoord, wordt het wijzigingsvoorstel voor de kostendelersnorm via een NvW onderdeel van het wetsvoorstel Uitvoering Breed Offensief.
- De Kamer heeft gevraagd de NvW uiterlijk twee weken voorafgaand aan het wetgevingsoverleg te ontvangen. Dit betekent dat de NvW uiterlijk maandag 13 juni in de Tweede Kamer moet liggen.
- Gelet op de wens van de Kamer om de NvW uiterlijk 13 juni te ontvangen, is het vragen van advies aan de Raad van State over de wijziging van de kostendelersnorm niet haalbaar. Dat is onzes inziens ook niet nodig want het wijzigingsvoorstel voor de kostendelersnorm sluit aan bij het huidige stelsel en de normensystematiek van de kostendelersnorm.

B. Inhoud

B.1 Onderdelen wijziging kostendelersnorm

- In de Nota van wijziging is de toelichting aangevuld met de reactie van de regering op de uitvoeringstoetsen, de internetconsultatie en het advies van de Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR).
- Aan de Nederlandse Arbeidsinspectie is geen T-toets gevraagd omdat zij niet toeziet op de uitvoering, noch op handhaving van de kostendelersnorm en naar aanleiding van de T-toets bij het wetsvoorstel Breed offensief een blanco advies heeft uitgebracht.

SVB

- De SVB heeft op 28 april een uitvoeringstoets uitgebracht. De SVB verwelkomt het wetsvoorstel om de kostendelersnorm aan te passen, daarvoor was in de knelpuntenbrief 2021 ook aandacht gevraagd. Het wetsvoorstel is naar oordeel van de SVB uitvoerbaar en handhaafbaar per streefdatum van 1 januari 2023, mits er tenminste zes maanden voorbereidingstijd is om de wijziging door te voeren en de scope en de aard ervan niet wijzigen. De SVB adviseert om veel kenbaarheid aan de verandering te geven, opdat ook de mensen geïnformeerd worden die nu geen AIO- of Anw-uitkering hebben en daar door deze wijziging wel recht op

kunnen krijgen, zowel door het ministerie van SZW als de SVB zelf. Bij eventuele wijzigingen in het wetsvoorstel zou opnieuw naar uitvoeringsconsequenties moeten worden gekeken.

Datum
16 mei 2022

Conclusie: Naar het oordeel van de SVB is het wetsvoorstel voor wat betreft de AIO en de Anw uitvoerbaar en handhaafbaar per streefdatum van 1 januari 2023. SVB geeft aan zes maanden voorbereidingstijd nodig te hebben om de wijziging door te voeren. De opdrachtbrief aan SVB kan hierdoor ná het wetgevingsoverleg van 27 juni 2022 en vóór 1 juli 2022 verzonden worden.

UWV

- UWV acht het wetsvoorstel voor wat betreft de Toeslagenwet uitvoerbaar maar uitsluitend onder de volgende voorwaarden:
 - Voor nieuwe aanvragen per 1 januari 2023, moet UWV de formele implementatieopdracht uiterlijk 1 juni 2022 ontvangen omdat UWV zeven maanden nodig heeft om alle benodigde wijzigingen te kunnen implementeren. Om de implementatiedatum van 1 januari 2023 te halen, is het onvermijdelijk dat UWV stappen uitvoert die zonder extra kosten voor SZW en gevolgen voor de haalbaarheid van de implementatiedatum niet meer omkeerbaar zijn. Mocht het wetsvoorstel in de tussentijd door de Tweede Kamer aangepast worden, dan kan dat mogelijk gevolgen hebben voor de uitvoerbaarheid, de implementatiedatum (en daarmee de juiste afhandeling van nieuwe aanvragen) en de uitvoeringskosten, waarvan UWV verlangt dat SZW die dan draagt. Het is niet ongebruikelijk dat UWV voorafgaand aan een wetswijziging voorbereiding moet treffen ter implementatie en daarvoor van SZW vooraf opdrachtverstrekking verzoekt. De herbeoordeling van lopende dossiers kan UWV pas starten na inwerkingtreding van het wetsvoorstel en zal maximaal een half jaar duren (10.000 dossiers).
 - UWV kan uitgaan van de gegevens in het BRP. In het BRP staan echter geen gegevens over de onderlinge relatie van personen die op één adres staan ingeschreven. De leefvorm is wel van belang bij controle van de kostendelersnorm. UWV heeft geen andere middelen om de leefvorm objectief vast te stellen.
 - Bij wijzigingen in de situatie van de cliënt kan UWV uitgaan van de inlichtingenplicht van de cliënt. Dit is kwetsbaar gezien de complexiteit van de kostendelersnorm en de Toeslagenwet.
- Naast positieve effecten, zoals het voordelig financieel effect, noemt UWV ook negatieve effecten/risico's van het wetsvoorstel in de uitvoeringstoets:
 - De complexiteit van de kostendelersnorm (en van de Toeslagenwet) blijft onveranderd en doet een groot beroep op het denk- en doenvermogen van de cliënt.
 - Mensen die vóór 1 januari 2023 geen recht op toeslag hadden en na die datum wel en die niet reeds bij UWV bekend zijn, moeten zelf een aanvraag indienen. Ook personen wier aanvraag eerder is afgewezen moeten opnieuw, en tijdig, een aanvraag indienen. Ook dit vergt doenvermogen.
 - Een hogere toeslag kan bij herberekening met terugwerkende kracht tot 1 januari 2023 effect hebben op andere toeslagen, zoals zorg- en huurtoeslag. In het meest ongunstige geval kan de herbeoordeling tot een vordering leiden bij andere toeslagen van de cliënt. Dit kan grote gevolgen hebben voor de financiële positie van de vaak toch al kwetsbare cliënt.

- De kostendelersnorm blijft niet handhaafbaar voor UWV. Dit leidt ook tot rechtmatigheidsrisico's. Denk hierbij aan het risico dat een cliënt een leefvorm fingeert om in aanmerking te komen voor een (hogere) toeslag of dat een cliënt wijzigingen in leefvorm niet of niet juist doorgeeft. UWV blijft afhankelijk van de gegevens die de cliënt zelf aanlevert omdat in het BRP geen gegevens over de onderlinge relatie van ingeschrevenen op één adres staan en UWV niet over controlemogelijkheden beschikt. In een aparte nota wordt u over deze problematiek geïnformeerd.
- UWV heeft aangegeven zoveel mogelijk inzet te plegen om deze effecten en risico's te voorkomen, beperken of herstellen, met uitzondering van het handhavingsrisico van de kostendelersnorm.
- De totale kosten voor de invoering van dit wetsvoorstel bedragen volgens UWV in 2022 € 0,4 mln. aan incidentele kosten, in 2023 € 1,0 mln., waarvan € 0,4 mln. incidentele kosten, en voor 2024 e.v. € 0,1 mln. aan structurele kosten per jaar.

Datum
16 mei 2022

Conclusie: Naar het oordeel van UWV is het wetsvoorstel voor wat betreft de Toeslagenwet onder voorwaarden uitvoerbaar. UWV geeft aan dat de boogde invoerdatum te kort is na parlementaire wetsbehandeling. UWV wenst daarom per 1 juni 2022 de formele implementatieopdracht voor wijziging te ontvangen. We hebben UWV gevraagd of we de formele implementatieopdracht uiterlijk 1 juli 2022 en dus ná het wetgevingsoverleg in de Tweede Kamer kunnen geven. We wachten op een reactie van UWV. Onze inschatting is dat de kans niet groot is dat naar aanleiding van het wetgevingsoverleg een substantiële aanpassing van het wijzigingsvoorstel nodig is. Indien UWV wel zeven maanden wenst te hebben voor invoering, dan zou de opdracht ook al per 1 juni 2022 kunnen worden verstrekt.

VNG

- VNG geeft aan dat zij eerder heeft gepleit voor het afschaffen van de kostendelersnorm tot 27 jaar op korte termijn. Tegelijkertijd pleit de VNG voor een 'fundamentele herziening van de Participatiewet' op de lange termijn. In de NvW geeft u aan dat de regering dit betreft bij een beleidsplan met de hoofdlijnen voor een Participatiewet in balans.
- VNG geeft aan dat zij van gemeenten reacties heeft ontvangen dat de uitvoering knelpunten ziet (complex handmatig werk) en dat gemeenten graag zien dat de kostendelersnormwetgeving afgeschaft moet worden.
- VNG ziet het wijzigingsvoorstel als een kleine stap op korte termijn in de goede richting in vergelijking tot de huidige vormgeving van de kostendelersnorm.
- De VNG vraagt de regering aandacht voor de uitvoering en vraagt de regering om gemeenten in staat te stellen om het wijzigingsvoorstel goed uit te kunnen voeren in samenwerking met andere betrokken organisaties als het Inlichtingenbureau, UWV en ICT-leveranciers.
- Divosa steunt de lijn van de VNG.

Conclusie: De VNG geeft in de bestuurlijke reactie aan dat zij eerder heeft gepleit voor het afschaffen van de kostendelersnorm tot 27 jaar op korte termijn. Voor de lange termijn pleit de VNG in de bestuurlijke reactie voor afschaffing van de kostdelersnorm. Naar ons oordeel is uit de bestuurlijke reactie van de VNG op te maken dat de wetswijziging uitvoerbaar is mits een goede integrale voorbereiding met de uitvoering plaatsvindt.

B.2 Onderdelen banenafspraken

In de nota van wijziging zijn twee onderdelen toegevoegd die te maken hebben met de banenafspraken. Het gaat a) om het uit het wetsvoorstel breed offensief schrappen van aanpassingen in de vereenvoudigingen van het loonkostenvoordeel banenafspraken en b) het verder opschorten van de quotumheffing.

- Met een aparte nota zijn deze onderdelen eerder voor akkoord aan u voorgelegd (zie nota met kenmerk 2022-0000091121) en akkoord bevonden. Ook heeft u ermee ingestemd om deze onderdelen toe te voegen aan de nota van wijziging waarin de kostendelersnorm wordt aangepast.
- Voor de genoemde onderdelen was het niet nodig om een uitvoeringstoets uit te voeren voor deze wijzigingen. Voor onderdeel a) omdat het maatregelen betreft die niet doorgaan. Voor onderdeel b) omdat het gaat om een verdere opschorting. Op dit moment geldt reeds dat de quotumheffing is opgeschort en dat UWV en Belastingdienst conform opdracht hierop al anticiperen.

Datum
16 mei 2022

Toelichting

Nvt

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	NvW banenafspraken en wijziging kostendelersnorm	Verzenden aan TK	
2	U-toets SVB	Bijlage bij verzending	
3	U-toets UWV	Bijlage bij verzending	
4	U-toets VNG	Bijlage bij verzending	
5	Advies ATR	Bijlage bij verzending	